

Rapport Arkeologisk förundersökning
(schaktningsövervakning)

Kv Tryckaren 6, Gamla Apoteket
Sigtuna, Uppland
1993

Anders Wikström

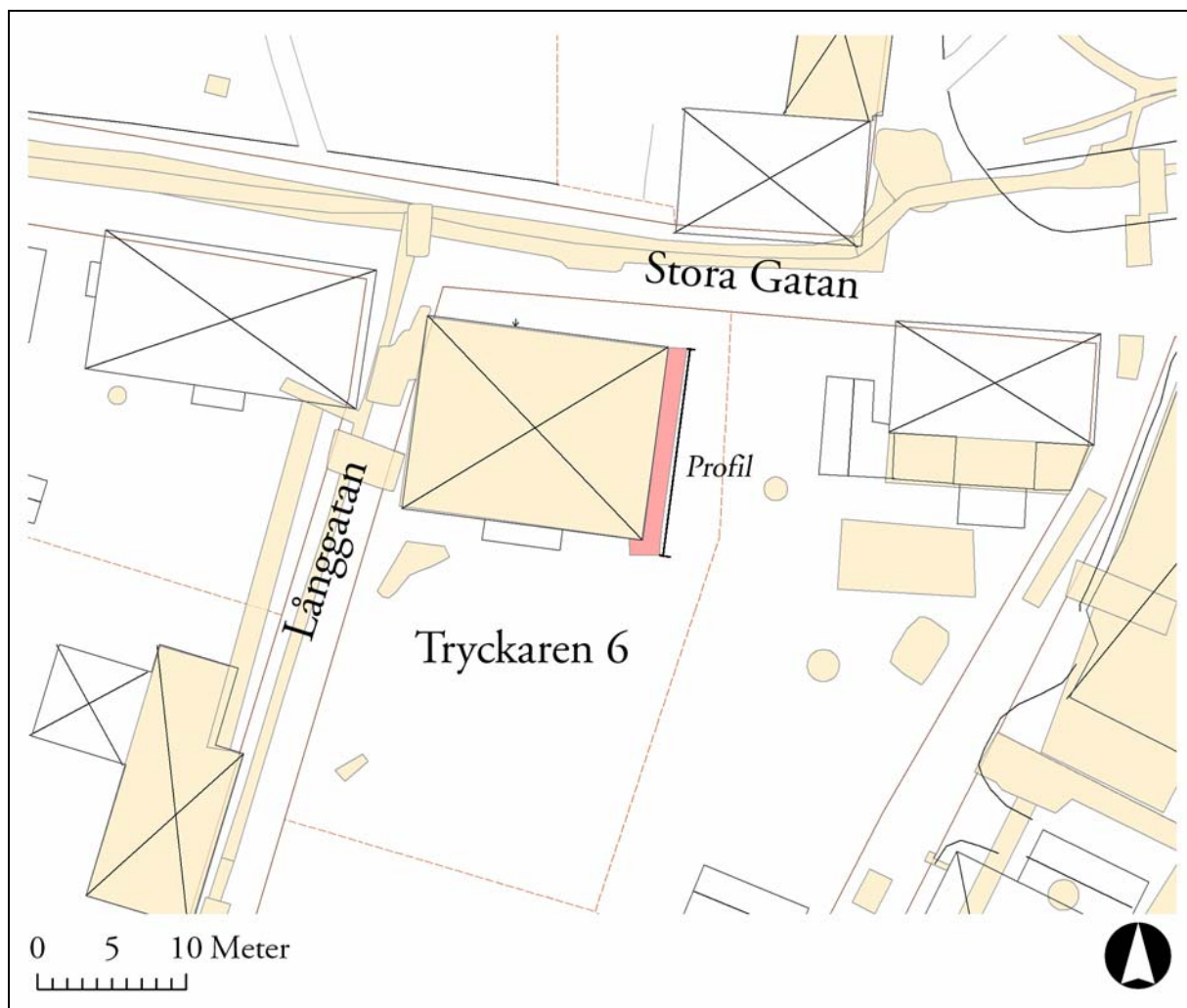
Sigtuna Museers Uppdrags Verksamhet

Sigtuna Museum

Stora Gatan 55
S-193 30 Sigtuna

Tfn: 08/591 266 70

Fax: 08/597 838 83

Figur 1
Schaktplan med det aktuella schaktet markerat med rött och andra arkeologiska undersökningar i området markerade med gult.

Inledning

I samband med grundförstärkning av Gamla Apoteket i kvarteret Tryckaren 6 utförde Sigtuna Museers Uppdrags Verksamhet en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Undersökningsområdet ligger centralt i svarta jorden (RAÄ 195:1).

Syftet med förundersökningen var att dokumentera kulturlager i schaktväggarna och att se till att inga kulturlager förstördes vid schaktningsarbetet.

Denna rapport är skriven med avsatta medel i enlighet med förordningen (1993: 379) om bidrag till kulturmiljövård, länsstyrelsens beslut dnr 431-07-111068.

Resultat

Schaktet var 14 meter långt, 1,2 meter brett och som mest 2,5 meter djupt (figur 1 och 2). Ingreppet begränsades till befintligt dräneringsschakt längs husets östra vägg. Kulturlagret var relativt omfattande och var som mest 1,9 meter tjockt.

I huvudsak utgjordes profilen av delar av byggnader samt ett mellanrum mellan byggnaderna inne på en stadsgård (figur 2). Mot botten av schaktet ovanpå en sten vid 2 meter (i lager 29) påträffades en trästock som sannolikt utgör en syllstock. I övrigt dokumenterades inga välbevarade organiska material eller delar av träkonstruktioner. De delar av byggnaderna som påträffades utgjordes istället av lergolv, syllstenar och framförallt omfattande rester efter härdar med både stenkappor, härdlager samt raseringslager. Totalt kan mellan 5 och 7 olika härdar identifieras. Dessa ligger i huvudsak inom två specifika områden, dels mellan 4-7 meter, dels mellan 9 och 11 meter. Härdresterna har bildat karaktäristiska så kallade härdknölar där kulturlagren runtomkring har sjunkit ihop och bildat svackor mellan härdknölar. Möjligen kan också ett asklager (lager 23) vid 1-2 meter vara rester efter en härd. Den typ av byggnad som det sannolikt rör sig om är hus med hörnhärd eller kupolugn motsvarande de som undersöktes i zon III i kvarteret Trädgårdsmästaren 9 och 10, 1988-90.

I den norra delen av schaktet mellan 0 och 3 meter fanns ett par mycket stora stenar, ett par mindre stenar samt lager som innehöll relativt mycket slagg, kol och aska. Detta tolkades som rester efter en smedja (lager 27-29). Smedjan låg på de lägsta nivåerna och motsvarande lager längre söderut berördes inte av dräneringsarbetet. I övrigt fanns ett antal svartbruna och bruna kulturlager av mer allmän karaktär. Inga fynd tillvaratogs.

Lagerbeskrivning

1. Recent påförd jord och lera
2. Kulturljord med tegel, djurben och grus
3. Mörkgrå kulturljord med sand, grus och tegel
4. Mörkgrå, lerig kulturljord med so och kol
5. Grå, lerig kulturljord med kol och aska
6. Grå, lerig kulturljord med kol, aska och djurben, sågat älghorn (hantverksavfall)
7. Gråsvart kulturljord med sot
8. Grågul lera – Golv
9. Grå kulturljord med djurben och grus
10. Bränd sand och aska
11. Som lager 9
12. Bränd sand och aska med kol i botten (lager 13) – Bränt tak
13. Kollager
14. Lerig kulturljord med kol
15. Lera, grus och bränd lera
16. kulturljord med stort inslag av lera och sand
17. Grå kulturljord med sand och grus
18. Gulgrå lera
19. Sten, grus, sand och lera
20. Gulgrå lera – Golv
21. Mörkgrå kulturljord med grus och djurben
22. Mörkgrå, fet och sotig kulturljord
23. Aska
24. Ljusgrå lera – Golv
25. Gråsvart kulturljord med sot och kol
26. Grågul lera och sand
27. Svart, sotig kulturljord med djurben och grus
28. Grågul lera och grus
29. Svart kulturljord med slagg, kol, sot och grus – Smedja
30. Rödbrun, fet gödsel med halm
31. Mörkbrun kulturljord
32. Grå lera – Golv
33. Mörkgrå, sandig kulturljord
34. Rödorange brandlager – Bränt tak
35. Kollager
36. Mörkgrå, fet kulturljord med sot och aska
37. Gulgrå lera
38. Brun kulturljord
39. Gröngrå lera – Härd
40. Kollager – Härd
41. Blågrå lera
42. Lerig kulturljord med djurben, grus och kol
43. Härd
44. Gröngrå lera – Härd
45. Mörkgrå kulturljord med grus och kol
46. Kol, grus och lerig kulturljord
47. Gulgrå lera
48. Blågrå lera
49. Gråsvart asklager
50. Mörkgrå kulturljord med grus och kol
51. Gråsvart lera
52. Varvigt lager med aska, sot och kol – Härd
53. Vi aska och kol varvat – Härd
54. Gråsvart kulturljord med djurben, grus och kol
55. Vit aska
56. Gulgrå lera
57. Brun kulturljord
58. Sot, kol, bränd sand och aska
59. Brun kulturljord
60. Gulgrå lera
61. Kollager – Härd
62. Kollager – Härd
63. Brungrått lager – Härd
64. Gulgrå lera – Härd
65. Sandigt lager – Härd
66. Mörkgrå kulturljord
67. Brun kulturljord
68. Sandig aska
69. Kollager

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	220-1993-13100
Uppdragsgivare:	Jarl Magnusson AB
Kvarter/område:	Tryckaren 6, Gamla Apoteket
Fornlämning:	RAÄ 195:1
Socken:	Sigtuna
Landskap:	Uppland
Ek kartblad:	118 21 Sigtna
Typ av undersökning:	Arkeologisk förundersökning
Fältarbetsid:	1993-09-10
Fältarbetspersonal:	Björn Pettersson, Jonas Ros och Louise Deutgen
Rapportarbete:	Anders Wikström
Dokumentationsmaterial:	3 profiltritningar

